

Ασιερίτου, περιστέρια κι Αφροδίτη

Το κατεχομενο σημερα χωριό της επαρχίας Αμμοχώστου είναι ένα από τα λίγα χωριά της Κύπρου που διατηρούν δυο ονόματα. Ένα από τους Έλληνες, κι ένα από τους Τούρκους. Οι Έλληνες λένε το χωριό αυτό Ασιερίτου, κι οι Τούρκοι Κουβερτζίν-λικ, που σημαίνει περιστερώννας, δηλ. τόπος που τρέφονται πολλά περιστέρια. Το επικρατέστερο βέβαια είναι το Ασιερίτου, γιατί το Κουβερτζίν-λικ ήταν σε χρήση μόνο στο Κτηματολόγιο και στα κυβερνητικά χαρτιά, που διατήρησαν πολλές ονομασίες της εποχής των Τούρκων.

Η ονομασία Ασιερίτου έχει σίγουρα σχέση με την Ασρά - Ασιερά - τόπος λατρείας της Ασράρτης- Αστάρτης - Αφροδίτης.

Όμως και η δεύτερη ονομασία δεν είναι άσχετη με τη θεά Αφροδίτη, γιατί το περιστέρι ήταν τον παλιό καιρό το ιερό πτηνό της θεάς, κι ήταν αδύνατο να βρει κανείς τότε τόπο λατρείας της Αφροδίτης, χωρίς να διασχίζουν τον ουρανό του κοπάδια περιστεριών. Ενδέχεται η παράδοση για τη διατροφή περιστεριών να συνεχίστηκε και στα χριστιανικά χρόνια, αδιάφορα αν εξέλειπε η λατρεία της θεάς.

Έτσι θα δόθηκε αφορμή να ονομαστεί το χωριό Π ε ρ ι σ τ ε ρ ώ ν α, όπως ονομάστηκαν κι αλλά τρία χωριά της Κύπρου κατά τα Βυζαντινά Χρόνια, και την εποχή της Τουρκοκρατίας να μεταφραστεί στα τούρκικα.

Από φέουδο, τσιφλίκι

Η Ασιερίτου είναι γνωστό πως υπήρχε στα χρόνια της Φραγκοκρατίας. Φαίνεται όμως πως δεν ήταν από τους σημαντικούς συνοικισμούς, αν κρίνουμε από την επιδρομή των Μαμελούκων στα 1425 μ.Χ., που έκαψαν τα γειτονικά της Ασιερίτου χωριά, Τράπεζα, Σίγουρη και

*Η ονομασία
Ασιερίτου
έχει σίγουρα
σχέση με την
Ασρά - Ασιερά
= τόπος λατρείας
της Ασράρτης-
Αστάρτης - Αφροδίτης*

Καλοψίδα. Κι η Ασιερίτου θα καταστράφηκε τότε, μα δεν αναφέρθηκε από τους χρονογράφους, ίσως γιατί επρόκειτο περί μικρού συνοικισμού και αποτελούσε ένα μικρό φέουδο, με ιδιοκτήτη Φράγκο φεουδάρχη, και όπου κατοικούσαν μονάχα λίγοι δουλοπάροικοι, οι οποίοι χρειάζονταν για την καλλιέργεια των κτημάτων του φεουδάρχη. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας επικράτησε το τουρκικό στοιχείο και το πρώην φέουδο μετατράπηκε σε τσιφλίκι με τσιφλικά έναν Τούρκον αγά, όπως έγινε με όλα τα φράγκικα φέουδα της Κύπρου.

Ασιερίτου και Τράπεζα με 72 ταβέρνες!

Οι μέχρι την τουρκική εισβολή και εκδίωξή τους κάτοικοι της Ασιερίτου, όλοι Έλληνες, προέρχονταν από εργάτες που δούλευαν κατά καιρούς στους αγάδες του τσιφλικιού, και από μεταναστες γειτονικών συνοικισμών που κατ'αστράφηκαν, όπως τότε.

Όσο για τον συνοικισμό της Τράπεζας, είναι γνωστό πως οι κάτοικοι που είχαν απομείνει, ξανακατοίκησαν στο χωριό τους, γιατί στα 1563, εποχή των Ενετών, δοκίμασαν να ξανακτίσουν την εκκλησία της Παναγίας της Τράπεζας,

ΠΟΛΙΤΗΣ

Δευτέρα, 7 Ιουλίου 2008, p. 52

μα φαίνεται πως ο συνοικισμός σιγά-σιγά έφθινε, και στα 1707 διαλύθηκε οριστικά. Οι εναπομείναντες κάτοικοί του μετανάστεψαν στην Ασιερίτου, παίρνοντας μαζί τους τις πιο σπουδαίες εικόνες του ναού του χωριού.

Έτσι το περίφημο χωριό της Τράπεζας, που ήταν ξακουσμένο σε όλη τη Μεσαορία για τις 72 ταβέρνες που συντηρούσε, σβήστηκε οριστικά από τον κατάλογο των κυπριακών χωριών.

Καρύδης και Μαντοβάνηδες

Στα 1758 φαίνεται πως στην Ασιερίτου άρχισε να υποχωρεί το τουρκικό στοιχείο. Το τοιφλίκι των αγάδων πέρασε σε ελληνικά χέρια. Το αγόρασε ο Έλληνας Αντρόνικος Καρύδης από τη Λάρνακα, δραγομάνος της βασιλείσσης της Ουγγαρίας.

Ο παλιός ναός της Ασιερίτου είχε μετατραπεί υπό των Τούρκων σε σταύλο των ζώων, κι οι χριστιανοί κάτοικοι δεν είχαν πού να εκκλησιαστούν.

Ο Καρύδης φρόντισε να αναπλήρωσει την έλλειψη αυτή. Πήρε άδεια από τον Πασά της Λευκωσίας να κτίσει ένα εκκλησάκι δίπλα από το κτήριο της έπαυλής του και για τις θρησκευτικές

*Οι Μαντοβάνηδες
είχαν μετατρέψει
την έπαυλή
τους αυτή
στην Ασιερίτου
σε άσυλο, στο
οποίο μπορούσαν
να καταφεύγουν
οι κατατρεγμένοι
από τους Τούρκους
Κύπριοι*

ανάγκες της δικής του οικογένειας, και για τις θρησκευτικές ανάγκες των εργατών του κτήματος. Το εκκλησάκι αυτό, αφιερωμένο στην αγία Μαρίνα, σωζόταν ως το 1974, και ήταν στολισμένο με εκλεκτές εικόνες, τις οποίες ο Καρύδης αγόρασε από σπίτια στην Αμμόχωστο.

Τον Αντρόνικο Καρύδη αντικατέστησε αργότερα η φράγκικη οικογένεια των Μαντοβάνηδων από τη Λάρνακα. Οι Μα-

ντοβάνηδες είχαν μετατρέψει την έπαυλή τους αυτή στην Ασιερίτου σε άσυλο, στο οποίο μπορούσαν να καταφεύγουν οι κατατρεγμένοι από τους Τούρκους Κύπριοι. Δεν είχε κανένας το δικαίωμα να μπει στο κτήμα αυτό και να συλλάβει οποιονδήποτε καταζητούμενο.

Έτσι γλύτωσαν τη ζωή τους πολλοί κατατρεγμένοι Κύπριοι από τους Τούρκους, με τελικό αποτέλεσμα τον αφάνταστο πλουτισμό της οικογένειας των Μαντοβάνηδων, γιατί ο καθένας που ζητούσε άσυλο στην έπαυλή τους, πλήρωνε ακριβά την ασυλία του, παραχωρώντας στους Ιδιοκτήτες το κοπάδι του, ή τα κτήματά του, ή τα ζώα του, ή τα χρήματά του, ό,τι είχε και δεν είχε, για να σώσει τη ζωή του.

Οι χωρικοί παραδίδουν πως τα τελευταία -δεν μπορούν να ξέρουν χρονολογίες - η έπαυλη μοιράστηκε σε κομμάτια και πουλήθηκε από τους ιδιοκτήτες, κι έτσι πέρασε στα χέρια των εργατών που δούλευαν εκεί, και στα χέρια των άλλων κατοίκων της Ασιερίτου.

Ο μεγάλος σεβασμός που έτρεφαν οι κάτοικοι της Τράπεζας στον άγιο Γεώργιο, μεταφέρθηκε και στην Ασιερίτου, στην οποία γινόταν μεγάλη πανήγυρη στις 3 του Νοέμβρη.

ΠΟΛΙΤΗΣ

Δευτέρα, 7 Ιούλιος 2008, π. 52